

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	— —	1080 Lei
Fél évre	— —	540 Lei
Negyed évre	— —	270 Lei
Havonta	— —	90 Lei
Hirdetések díjazás szerinti		

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lei
VASÁRNAP — — — 6 Lei

Bucurestiben 50 banival több.

Humánus háboru.

Irta: Fekete Tivadar.

Az őszhajú angol liberális vezér az elkövetkező választások előszavának egy esetleges háboru roppant arányairól beszél Nagy-Britanniának és egy olyan háborúról, amely általános, titkos és egyenlőjogu pusztulásra vezetné a világot. A beszédnek természetesen nagyon békés kicsengése van és Lloyd George sokszor ismétli, hogy a legfontosabb kötelessége Angliának a tökéletes leszerelés. Beszédének a primitív klasszicizmus magaslátára emelkedő része az a mondat, amelyben megállapítja, hogy mindenki ártja magát, aki humánus háborúról beszél. A háboru sohasem lehet humánus.

Aki tudja, hogy Németországban milyen ördögi hatású gázokat gyártanak, aki tisztában van azzal, hogy vannak olyan gázmaszkok, amelyek mindennemű támadásnak ellenállnak, de még ezeket a maszkokat is rostokon és szöveteken keresztül kirágja a Zöld Kereszt és a Fekete Kereszt, tébolyítóan fullasztó, tisztító és fojtó gőze, az nincs tulajdonságai meglepetve attól, hogy Lloyd George szerint nem lehet többé humánus háboru. Mert ahhoz a perspektívához képest, amit az elmúlt tíz esztendő távlata ad a vérző mészárszék-ről, csakugyan elborzasztó és csakugyan minden fantáziát fölülmuló képet ad egy elkövetkező háboru kontúrija. Ebben a háboruban már nincs vér, seb, eltépett lábszár, levágott jobbkar, kilocsant agyvelő. Ebben a háboruban már nem látjuk a káplárt rohami, a rajvonala szélén, eszeveszett futamban, reingő térddel, előrenyújtott nyakkal, de: fei nélkül. A fejét két pillanattal előbb elvitte egy gránát. Gyerekjáték a kolera és a pestis, tréfa a bacillus és céltalan az egész modern sebészet: mert ebben a háboruban nem a gépfegyver, a roham, a löveg, az égből aláhulló akna, vagy a szétfroccsenő srappell, a diadalmas harc eszköz, hanem a gáz. És amíg csak egészen kezdő technikájú bombázások és repülőgépről való tréfás labdázások voltak az eddigi légi akciók, most: ha véletlenül a földre zudulna valami megátkozott pillanatban, egy megátkozott agyvelőnek háborut robbantó gondolata, akkor ez a gondolat egyet jelent a világ pusztulásával. Ebben a pusztulásban az a repülőgép a győztes, amely a leggyorsabban zudít gázt. — ó nem a frontra — hol vagyunk már a fronttól, hanem a front mögötti békés városokra és a tápláló hinterlandra, a harcoló katonák testi épségét ellátó munkás, dolgozó és otthonmaradt polgárok fölé. Egyetlenegy perc alatt Berlin a halál fojtó tébolyában fetreng, egyetlen másodperc és a Zöld Kereszt gőze a Themse fölött összekeveredik a híres londoni köddel és most már csak igazán az a lényegtelen kérdés merül fel, hogy mondjuk, kinek van gyorsabb repülőgépe: Angliának, vagy Németországnak?...

De már ez se kérdés. Mindegy, hogy hol halnak meg előbb. A fontos, — persze a humánus háboru bukása után — hogy mindenütt meghaljanak. Illetve: hogy valahol, egyszerre, egy tömegben pusztuljon el maga az ellenség, akár a fronton harcoló, akár a front mögött dolgozó. Az őszhajú angol békepredikátor átélvén és átdiplomatázván az egész há-

A lakbérleti törvényjavaslat a szenátus előtt

Gyárfás Elemér nem szavazta meg a javaslatot. — Azok az állami tisztviselők, akik háztulajdonosok, kilakoltathatják lakóikat, ha saját házukban nincs lakásuk.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirati jelentése.) A szenátus ülésén a lakbérleti törvényjavaslatot tárgyalták. Junian igazságügyi miniszter közli, hogy elfogadja azt a módosítást, amely szerint azok a háztulajdonos lakók, akik állami tisztviselők, vagy nyugdíjasok, lakóikat kilakoltathatják.

A lakbérleti törvényjavaslatához Gyárfás Elemér magyarpárti szenátor szolt hozzá elsőnek, aki szerint a jelenlegi helyzet meghosszabbítása csak az elégedetlenség fokozására vezet. A kormány kötelessége megállapítani, melyek azok a kategóriák, amelyek védelmet érdemelnek. Véleménye szerint a jelenlegi törvény nem javít a hely-

zetten, mert végleges megoldás csak az építkezések fokozásával lehetséges, a külföldi tőke részvételével. Foglalkozik az erdélyi háztulajdonosok nyomasztó helyzetével, amely a rekvirálások rendszere miatt állott be. Követeli az erdélyi ingatlanok felszabadítását. A javaslatot nem fogadja el, Junian igazságügyminiszter felszólalása után a szenátus elfogadja a javaslatot azzal a módosítással, hogy a háztulajdonos állami tisztviselők, amennyiben saját házukban lakással nem rendelkeznek, kilakoltathatják lakóikat.

A kamara mai ülésén kisebb jelentőségű ügyek kerültek szóba.

Végleges megállapodás a CFR. és az Acsev. magyarországi jogutóda között.

Ma Aradon teljes megegyezés jött létre a CFR. és a Szecsev. bizottsági között az Acsev. gördülő anyagának felosztása ügyében.

(Arad, április 16.) Két esztendője húzódo tárgyalások eredményeként a mai nap folyamán végre megállapodás jött létre a volt ACSEV. és a CFR. között a volt ACSEV. gördülő anyagjainak szétosztása ügyében.

Mint ismeretes, az impériumváltozás elszakította Magyarországtól az ACSEV-vonalak nagyrészét és az ACSEV. magyarországi jogutódja, a Szeged-Csanádi Egyesült Vasutak két évvel ezelőtt tárgyalásokat kezdett a CFR-rel a szerelvények tulajdonjogának pontos megállapítására vonatkozólag. Többször összeült delegációk tárgyalásai két esztendőn át nem vezettek eredményre s ma délelőtt újból megkezdődtek az erre vonatkozó megbeszélések az Arad-Brád Ipari rt. palotájában. Magyar részről Szilágyi Egyed miniszter tanácsos, Iharos István a Szeged-Csanádi Vasutak igazgatója és Petz Antal

h. igazgató, a CFR. részről Cosmovici igazgató, Moldovan Demetriad a CFR. jogtanácsosa, Balasiu igazgató, valamint Nicolescu Cristea az Arad-Brád Ipari rt. vezérigazgatója vettek részt a mai tárgyalásokon, amelyek az eddigiektől eltérően a legteljesebb, kölcsönös megértés jegyében folytak le és végleges megállapodást eredményeztek. Eszerint minden gördülő anyag amennyi a tulajdonába megy át, amelynek vonalain az jelenleg fut. Ezenkívül a SZECSEV. a CFR-től nyolc személykocsit kap, viszont 10 teherkocsit ad át a CFR-nek.

A megállapodás leszögezi, hogy mindkét fél lemond az eddig fölmerült követeléseiről és a jelen megállapodást tekintve véglegesen érvényesnek az ACSEV. gördülő anyagjainak szétosztása ügyében.

borus korszakot, érzi, hogy egy háboru eshetősége magában zárja minden emberek, minden kulturák és minden csodák vértelen és fuldokló halálát. Nem véletlen, hogy Lloyd George beszéde egybeesik a háborus regényirodalom fejlődésével. Ma már csakugyan megvan az a teleszkóp, amin keresztül látni, hogy mi történt itt 1914. óta és megvan az a végzetes panoráma, amely rejtelmes és borzalmas víziókban viszi eléink a jövőt. A háborus regények sikolto kicsengése már több, mint Lloyd leszerelési szándéka. A pacifista és háborut viselt írók brutális igazsággal fotografálják a lövészárók vonagló retteneteit, bizonyára azért, hogy ne legyen több vonaglás és ne legyen több rettenet a világon.

Idáig persze Lloyd George nem megy el. De annyit mégis koncedál, hogy a tegnapi háborut még kiheverhetjük harminc év alatt,

de a holnapit az emberiség nem heverheti ki soha. Még akkor sem, ha a Zöld Kereszt fojtó gőzétől egy olyan gázmaszk véd meg a katonát, amelynek a rostján semmitéle mérge nem hatolhat át. Még akkor sem, ha egy temperozott bomba, amely nem a lecsés pillanatában, hanem csak harminchat órával később pusztít: tökéletesen felkészülve találna egy — erre a meglepetésre kiszemelt — európai metropolist. Még akkor sem, ha minden védekezési mód csakugyan humánussá tenne egy háborut. A világ humánus fegyverkezési háboruja helyett a humanitás fegyvertelen hadüzenetét várjuk. Persze, nem leszerelési hitremény-szeretettel ezüstpapírban becsomagolva, hanem az újjáéledő és dolgozó Európa férfias és kiábrándult lelkében. Nem a humanus háboruért, hanem a háborus humanitásért akarunk élni!...

Dolga Imre lett az aradi ipartestület új titkára

Az ipartestület ma esti előljárási ülése 26 szavazattal Dolga Imrét választotta meg titkárnak. — Popa Gergely 18 szavazatot kapott, a többi szavazat elforgácsolódott.

(Arad, április 16.) Az aradi ipartestület előljárási ülése ma este nyolc órakor fontos ülést tartott. Ma este tüzték ki az ipartestületi titkár megválasztását és erre az alkalomra az előljárási tagjai teljes számban megjelentek az ipartestület közgyűlési termében. Az ülés este tíz óráig tartott és eredménye bizonyára általános meglepetést kelt az aradi iparosság körében. Az előljárási ülésen

jelentős szótűbbséggel Dolga Imrét, a városi iparhárság vezetőjét választották ipartestületi titkárnak.

A gyűlést Olariu Iustin, az ipartestület elnöke nyitotta meg. Röviden ismertette az öszszefoglaló célját és fontosságát. Kérte a tagokat, vegyék figyelembe a választás rendkívüli jelentőségét és a szavazásnál csupán az vezesse őket, hogy az ipartestület titkárnak komoly és arra hivatott embernek kell lennie. Az elnöki megnyitó után bítelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét és tudomásul vették a pénztári jelentést. Ezután bejelentette az elnök, hogy a színeváltozó ipartestület segélyt kért egy Iparosotthon felépítésére. A gyűlés ötszáz lejt szavazott meg erre a célra és elhatározta, hogy a tagok között gyűjtést indít.

Reinhart Gyula, az Iparos Otthon igazgatója bejelentette ezután, hogy az ipartestületi titkári állásra tíz pályázat érkezett be, de Secui Antal rendőrkormányzó és Babajános kereskedelmi iskolai tanár visszavonták pályázatukat. Clungan Aurél pedig nem vehet részt a pályázaton, mert nem rendelkezik a feltételekben előírt öt esztendő közgazgatási gyakorlattal.

Ezekután tehát hét pályázó maradt: Mitra Gergely, Todor Miklós, Goicea János, Popa Gergely, Dolga Imre, Miscutia Illés és Voşa Traian. Az elnök kiosztotta a tagok között a borítékba zárt szavazólapokat

és tíz percre felfüggesztette az ülést. Ezután kezdetét vette a titkos szavazás. A tíz perc letelte után a feszült várakozás közepette számolták össze Tabic Traian, az ipartestület kormánybiztosa és Olariu Iustin elnök a szavazatokat. Összesen negyvennyolc szavazatot adtak le. Ebből

Dolga Imre huszonhat és Popa Gergely tizennyolc szavazatot kapott.

A többi négy szavazat elosztott a pályázók között. Az ipartestület előljárási ülése a legnagyobb meglepetéssel vette tudomásul a választás eredményét és nyomban értesítették arról Dolga Imrét, aki rövid idő múlva megjelent a közgyűlési teremben. Az ipartestület új titkárát meleg ovációval fogadták és Olariu Iustin tudomására adta, hogy a mai naptól kezdve az aradi iparosság egyik vezérének tekintik őt, akitől odaadó, lelkes munkásságot vár.

Dolga Imre látható meghatódottsággal köszöntö meg az előljárási bizalmát. Kijelentette, hogy az ő célja és élete a munka. Nem ismer nemzetiségi és vallási különbségeket. Minden igyekezete arra fog irányulni, hogy lelkiismeretesen és igazságosan vezesse az ipartestület ügyeit és a legnagyobb odaadással dolgozzon az aradi iparosság érdekében. Dolga Imre beszédét éljenzással fogadták és féltízennykora kiürült az ipartestület közgyűlési terme.

Az új ipartestületi titkár régebben a csanádi vasúti tisztviselője volt, majd közigazgatási pályára lépett. Az aradi városházán kifejtett működése során Dolga Imre rendkívül nagy népszerűséget vívott ki és a felekkel szemben tanúsított előzékenysége közzismert volt. Dolga Imrénak az ipartestületi titkárrá való megválasztása minden bizonnyal az egész városban meglepetést és örömet fog kelteni.

Erdekes újításokat tartalmaz az új közlekedésiügyi szabályrendelet

A rendelettervezet holnap kerül az Interimárbizottság elé. — Ha az autobusz megáll... — A gyalogjárókat is meg akarják rendszabályozni Aradon. — Kifogások az új szabályrendelet ellen.

(Arad, április 16.) Ma délután összehívott az új közlekedésiügyi szabályrendelet tárgyaló bizottság Giurgiu Romul rendőrigazgató elnökelete alatt, hogy megvitassa a már teljesen elkészült szabályrendeletet, amely már az interimárbizottság holnapi ülésén kerül megbeszélésre. Tripa Mihály gépüzemi igazgató, akit a szabályrendelet elkészítésével bíztak meg, olvasta fel az egyes pontokat, amelyek a következő rendelkezéseket tartalmazzák:

A Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) és Str. Tribunal Dobra (Bozsko-uccákban) csak személyforgalom bonyolítható le, míg az áruszállítás Ujarad felé, vagy annak irányából a Bul. Carol I. (Erzsébet-körút), Bulev. Gen. Dragalina (Apponyi-körút), illetve Str. Al. Gavra (Csernovits Péter-ucca) és Str. Cetatii (Óvár) uccákon keresztül történik. A Str. Gen. Berthelot (Atzél Péter-uccában) csak személyforgalom történhetik. A Piata Avram Iancu (Szabadság-térről) a Piata Catedralai (Tökölitér felé) a Str. Baritii (Rákóczi-ucca) és Str. Metianu (Forray) uccákon lehet közlekedni, míg a Tökölitér felől a Str. Romanului (Zrínyi-uccán) keresztül lehet a város felé haladni. A főútvonal két oldalán történik a személyszállítás, míg a teherszállítás a középső útvonalon bonyolódik le. Vasárnap délelőtt a korzói közönségre való tekintettel az éjszaki útvonalon szünetel a kocsiforgalom. Az autobuszmegállók mellett nem szabad kocsiknak állomásozni. Raktárak mellett, vagy uccákban egy kocsit legfeljebb harminc percig tartózkodhatik, indokolt esetekben. Az áruk lerakódása délelőtt 8—10-ig, délután 3—5-ig történik meg a város által később megállapítandó uccákban. A Str. Moise Nicoara (Petőfi-uccában) csak egy irányban szabad közlekedni, a főtérről a Bul. Carol (Erzsébet-körút) felé. A vasutról érkező parasztszekerek a Piata Catedralai

(Tökölitéri) piac felé, csak a ligeten keresztül, a hátsó útvonalon haladhatnak.

Ha az autobusz a megállónál megáll, a többi kocsit és autót is, amely vele egy irányban halad, köteles megállani, mindaddig, míg az autobusz újból el nem indul.

A vidékről beérkező autobuszok, aszerint, hogy honnan érkeznek, a liget mellett, vagy az Óvár-téren nyerne elhelyezést, ott van a végállomásuk, miután a városba nem jöhetnek be. A Str. Eminescu (Dojka Ferenc-ucca) és a Strada Brancovici (Lázár Vilmos-uccák) keresztezésénél a kocsik nem kanyarodhatnak be a másik uccába, miután itt csak kereszt-közlekedést engedélyeznek. A motorkerékpárok és biciklik a főúton csak az útvonal közepén haladhatnak. A szabályrendelet a taxi-autók részére a következő állomásokat állapítja meg: Városi kávéház, Dacia kávéház, városháza, motoros állomás és vasúti állomás.

Egy cigányasszony terrorizálja Mácsa községet.

Közel 20.000 lejt esalt ki egy naly garádtól. — Egy havi elzárásra ítélték a hipnotizáló jósnő-

lakására. Közben eljött a várva-várt tárgyalás és a cigányasszony hipnozisa dacára is elítéltek Zirnert, mire ő feljelentést tett Ciurar Ilona ellen a csendőrségen. A mai tárgyaláson Zirner kijelentette, hogy nem kívánja a cigányasszony megbüntetését és a pénzt sem követeli vissza Ciurar Ilonától, akinek egyébként háza van Mácsán. Ezt azért indokolta, hogy az egész falu nagyon fél a kuruzsló cigányasszonytól és ő sem akar magának kellemetlenséget, inkább vesszen el a pénz. A törvényszék Mandru ügyész vádbeszéde után Ciurar Ilonát 1 havi elzárásra és 1000 lej pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Az ülésen jelenlevő taxisok és dr. Trailescu Ionel, a Kereskedelmi és Iparkamara delegáltja kifogást emeltek egyes pontok ellen, sőt Trailescu azt kérte, hogy néhány napra adják ki a tervezet tanulmányozás végett a kamarának, hogy megtehesse észrevételeit. Tripa kijelentette, hogy a kifogásokat a holnapi ülés előtt bejelenti Lutai Cornel dr. elnöknek. A közlekedés szabályozásával kapcsolatosan szó van arról, hogy a gyalogjárókat is rendszabályozzák és többek között megtöltik a korzón történő csoportosulásokat. A szabályrendelet holnap kerül az interimárbizottság elé és valószínűleg május 1-én lép életbe.

Lemondott a Zsidó Nőegylet elnöknője.

Özv. dr. Antal Zsigmondnéval együtt dr. Stauber Andorné alelnöknő és Pick Ernőné pénztárosnő is leköszöntek tisztségükről. — Az aradi Zsidó Nőegylet közgyűlése.

(Arad, április 16.) Ma délután 3 órai kezdettel tartotta ezévi rendes közgyűlést az aradi Zsidó Jótékony Nőegylet élénk részvétel mellett a zsidó templom épületében. Özv. Antal Zsigmondné elnöknő nyitotta meg a közgyűlést s megleghangú bevezető szavai után Vajda titkár a múlt esztendő munkásságát ismertette. A tartalmas jelentésből kitűnt a nőegylet karitativ működése, a mellyel különösen a télviz idején igen sok ínséges családnak helyzetén könnyítettek.

Ezután a tisztújításra került a sor és ekkor özv. Antal Zsigmondné elnöknő bejelentette, hogy családi körülményei folytán kénytelen lemondani és így esztendőnkön át viselt tisztségét ezévből nem vállalhatja el. Az elnöknő lemondásához dr. Stauber Andorné, alelnöknő és Pick Ernőné, pénztárosnő is csatlakoztak. A közgyűlés köszönetet szavazott meg a lemondott vezető tagok fáradhatatlan s tevékeny munkájáért. dr. Szalai Vilmos tiszteletbeli főtitkár pedig a lemondott vezetőségi tagokat tervük megmáltására kérte. Özv. Antalné, dr. Stauber és Pick Ernőné azonban megmaradtak eredeti szándékuknál és így a közgyűlés báró Neuman Alfrédnéből, Mairovitz Emilnéből, dr. Keppich Jakabnéból, dr. Tolnai Jánosnéból, Schreyer Viktornéból, Winternitz Jenőnéből és dr. Szalai Vilmosból álló hetes bizottságot küldött ki az új vezetőségi tagok jelölésének megvitására. A bizottság rövidesen ülést tart ebben az ügyben. Ezzel a közgyűlés véget is ért.

A Magyar rapszódia előadásai alatt a hangos tetszésnyilvánítástól tartózkodni kell a közönségnek.

Csütörtökön nagy ünnepe lesz Aradnak: az Apollóban a világsikert arított Magyar rapszódia című hatalmas filmre kerül bemutatásra, melynek főszerepét a tündökletesen szép Lil Dagover, Dita Parlo és Willy Fritsch alakítják. Az Apolló igazgatósága felkéri a közönséget, hogy az előadások alatt a hangos tetszésnyilvánítástól tartózkodjon, nehogy az félremagyarázásra adalasson alkalmat. Hogy milyen hatalmas érdeklődés előzi meg a Magyar rapszódia bemutatóját, bizonyítja az eddigi előjegyzések nagy száma és ezért kéri az Apolló közönséget, hogy a délutáni előadásokat is tömegesen látogassa. Minden előadást cigányzeno kíséri és Szabó Gyula baritonista szebbnél-szebb magyar dalokat énekel.

Elegáns – erőteljes,

a Chevrolet „nagy kocsi”
olcsó áron.

A Chevrolet autónak, a világ legnépszerűbb kocsija forgalmának csodálatos növekedése uralta az autóvilágot az utolsó két évben. Mindenütt — Romániában épen úgy, mint az Egyesült Államokban, Olaszországban épen annyira, mint Délafrikában, — az autósok, úgy a tapasztalt mechanikus, mint a kezdő automobilista, mindinkább növekvő számban választják e kocsit.

Ennek a növekvő népszerűségnek, amely a múlt évben 1.200.000 Chevrolet gyártását tette szükségessé, az az oka, hogy minden áldozatot meghoztak, hogy a Chevroletből „nagy” kocsit csináljanak, de amellett ára minden versenyen felül olcsó maradjon.

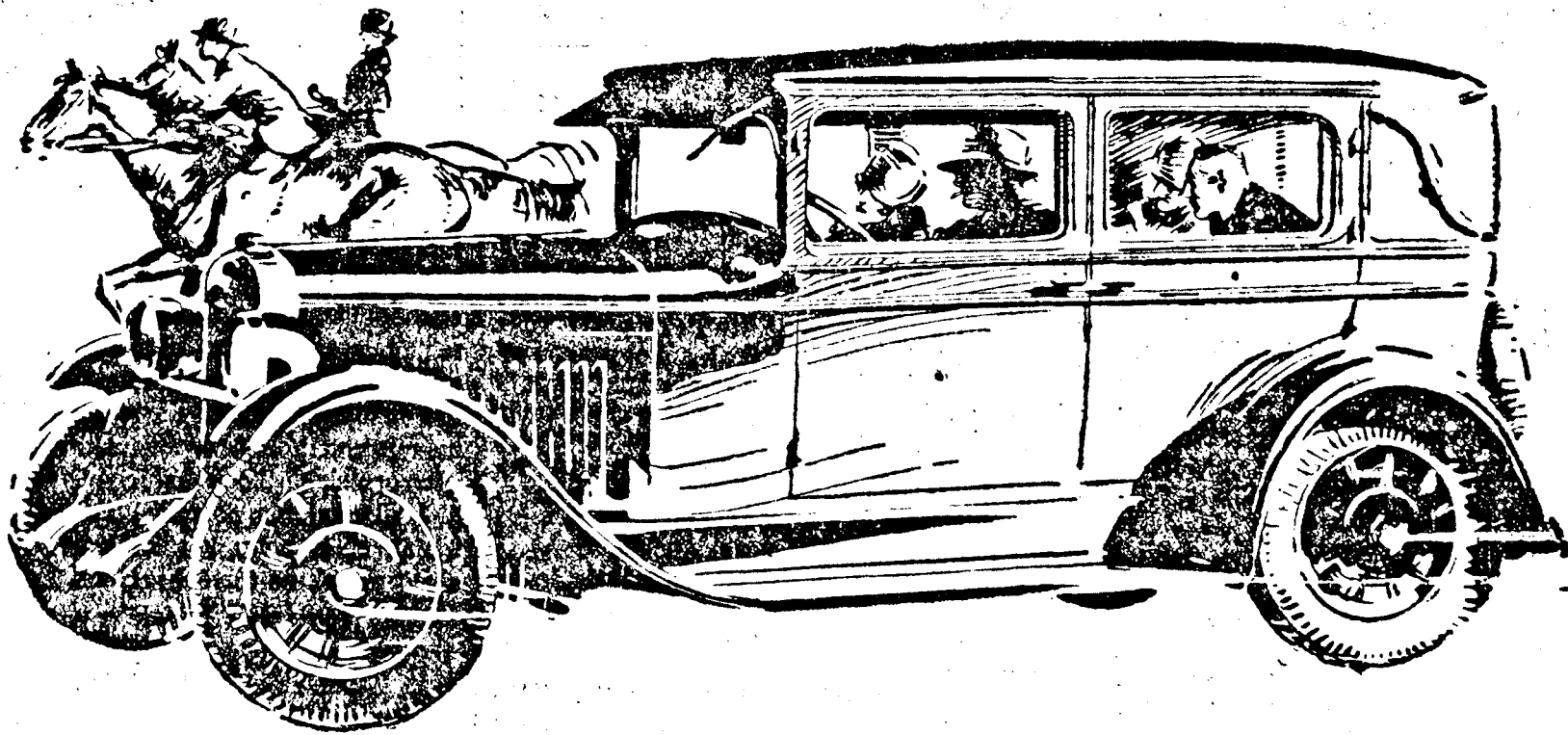
A General Motors, a világ legnagyobb autógyára, leghiresebb mérnökeit bizta meg a Chevrolet technikai kivitelével, aminek az az eredménye, hogy ma a Chevrolet motorja úgy megbízhatósága,

mint meglepő ereje miatt általános csodálat tárgya. Ez az erő akkora volt, hogy a Chevrolet-kocsit négykerék-téssel kellett felszerelni!

De még a motornál is inkább köszönheti hírnevét a Chevrolet vonalai szépségének, elegáns külsejének. Fisher, a világ legelső karosszeriagyártója építette a szekrényt, amely nemes vonalaival, harmonikus színeivel a Chevrolet-autót azok kedvencévé is tette, akiknek módjában állana sokkal drágább kocsit vásárolni.

Könnyen megszerezheti a Chevrolet-kocsit. Nézzen be a legközelebbi képviselőhöz, vizsgálja meg a kocsi külsejét, azután kérjen egy próbautat — meg fog győződni róla, hogy az ország-
aton ez a kocsi úgy működik, mint egy luxuskocsi. A képviselő megmagyarazza a havi részletfizetési feltételeket, aminek révén Ön a Chevrolet-autót rendes jövedelméből megveheti!

A Fisher-féle karosszéria elegáns vonalai sokban hozzájárultak a kocsi renkhvül népszerűségéhez.

CHEVROLET

CHEVROLET - PONTIAC - OLDSMOBILE - OAKLAND - VAUXHALL - BUICK - LA SALLE
CADILLAC - CHEVROLET TEHERKOSCIK - G.M.C. TEHERKOSCIK - FISHER KAROSSZERIÁK

▲ GENERAL MOTORS GYÁRTMÁNYAI

Aradi varrónő mint bolsevista agitátor.

Ortner Irén kalandos pályafutása. Hogyan került Fónagy János holtteste Temesvárra? Ujabb öt letartóztatás a temesvári véres vasárnap miatt.

(Temesvár, április 16.) A múlt heti temesvári események ügyében a vizsgálat tegnap újabb fordulathoz érkezett. A bucaresti-i rendőrség tegnap reggel Temesvárra szállította Popescu Dorian Miklós bucaresti-i közalkalmazottat, Ortner Irént, Vasilescu Riva, született Fischmann nevű bucaresti-i nőt és Finkel Saja bucaresti-i munkást. Safirescu vizsgálóbíró tegnap délelőtt nyomban kihallgatta őket. Mind a négyen segédkeztek Fónagy János holttestének Temesvárra való szállításában.

A legérdekesebb közöttük Ortner Irén huszonkét éves aradi varrónő. Kiderült, hogy nem volt Fónagy törvényes felesége, hanem 1925. óta vadházasságban élt vele. Ortner Irént négy év előtt Aradon tartóztatták le először, amikor kommunista röpiratokat osztogatott. Akkor ismerkedett meg Fónaggal. Utóbb 1926-ban Marosvásárhelyen Fónaggal együtt fejtett ki agitációt, ennek következtében Brassóba kísérték, de a detektívek mellől megszökött és Magyarországra vetődött. Két évig Magyarországon élt és ott varrásból tartotta fenn magát. Ekkor hallotta, hogy Fónagyot elítélték, szerelme visszahozta, átlépte utlevél nélkül a határt és Kolozsvárra jött, ahol a hadbírósgát tiltott határátlépés miatt három havi fogságra ítélte el. Ő volt a vád szerint az, aki a doftanai fogházigazgatótól eltemetés végéig kikérte Fónagy holttestét és azt Temesvárra szállította.

A vizsgálóbíró előtt tett tegnapi vallomásokból nem sok szívárgott ki. Popescu-Dorian Miklós megismételte azt, amit már a bucaresti-i rendőrség előtt is vallott. Elmondotta, hogy szindikalista érzelmi munkás. Vasilescu Riva és Finkel Saja Bucuresztben öt felkeresték és megmutatták neki Ortner Irén táviratát.

amely szerint Fónagy János a campinai kórházban meghalt. Erre ők Campinába utaztak, hogy az eltemetésnél segédkezzenek. Itt Ortner Irén elmondotta, Fónagy utolsó kívánsága az volt, hogy Temesvárra temessék el. Ezután elmentek a hatóságoknál, a doftanai fogházigazgatóság kiadta a holttestet, mire elmentek a városi főorvoshoz, akinek tanácsára Popescu nevű megyei tisztviselő megszerezte az elszállításához szükséges engedélyt. Campinán találkoztak egy Boeru György nevű sofőrrel, akivel megállapodtak, hogy ez kilométerenkint tíz lej díjazás mellett elszállítja a holttestet Temesvárra. Brassóba megérkezve, Ortner Irén megbízásából Kapel János Temesvár, Dózsa-ucca 45. címre táviratot adott fel ezzel a szöveggel:

— Szombaton este érkezem, tartalommal. Temesvárra megérkezve heves jelenetük volt Müller Kálmánnal, aki felelősségre vonta őket, hogy miért nem értesítették, hogy Fónagy holttestét Temesvárra szállították. Ő, Popescu még aznap elutazott Temesvárról. Csak annyit tud, hogy az összes kiadásokat Ortner Irén fedezte. Nincsen tudomása arról, hogy a holttestnek Temesvárra való szállítása előre megtervezett tüntetéssel bármilyen kapcsolatban állt volna.

A vizsgálóbíró mind a négyüket kihallgatása után letartóztatta és ezzel a vasárnapi tüntetésből kifolyólag letartóztatottak száma negyvenhétre emelkedett. Másikülönben Safirescu vizsgálóbíró ma délelőtt a temesvári pénzügyigazgatóság egyik megbízottjának jelenlétében kinyitatta a munkásotthon pénztárát és megállapítja, hogy abban mennyi pénz van. A pénzt zár alá helyezik és valószínűleg egyelőre az állampénztárban helyezik el.

zók magyar dalai szerepelnek. A művésznőt Timkó Margit és dr. Szelle Károly kísérik zongorán. Jegyek előre válthatók Hartmann Kálmán ékszerésznél (Minorita-palota).

Steinway & Sons August Förster
világmarkás zongorák
egysíntén Rud. Stelzhammer, Carl Dörr, Original Singsl, Ferdinand Karl stb. wieni elsőrendű gyártmányok gyári képviselője 5676
FAIX J. zongoratermben
Arad, Strada Consistorialni (volt Bathvanv-ucca 25. szam.)

* Zala Béla egyetlen előadó estéje április 30., a Kulturpalotában. Jegyek Sándornál.

* Leányvásár és Régi nyár mérsékelt helyárrakkal ma, azaz holnap este az aradi színházban. A Leányvásár, Jacobi gyönyörű operettje hosszú idő óta nem szerepelt a színház műsorán és most teljesen új betanulásban, parádés kiosztásban hozza ismét színre a társulat Viola Margittal, Kertész Mancival, E. Károly Klárral, Galettával, Győzővel, Rudással, Kunnal, Földessel stb. a főszerepekben. Holnap este ugyancsak mérsékelt helyárrakkal a Régi nyár a színház műsordarabja, Viola Margit a főszereplő.

* Poór Lili és dr. Janovics Jenő aradi péntektől kezdődő vendégfellépői a hét kiemelkedő eseményei. A cluji magyar színház igazgatója és a híres drámai művész aradi vendégjátéka minden egyes alkalommal hatalmas szenzáció erejével szokott hatni, mert a legnemesebb véréű művészetet hozzák az aradi színpadra. A műsordarabok a legsikerültebbek. A Farkas, az Olympia, a Kaméliás hölgy és egy pompás premier, a Boszorkánytánc szerepelnek a programmon.

Tizenegy kerületre osztják Aradot

Mindegyik kerületben fertálymesterek ügyelnek a közrendre.

(Arad, április 16.) A városi szolgálat főnökök ma ülést tartottak dr. Velcsov Géza interimár bizottsági helyettes-elnök vezetésével és fontos szabályrendeletet tárgyaltak le. Ez a szabályrendelet új beosztást létesít a város területét illetőleg, amennyiben tizenegy kerületre osztja fel Aradot. A kerületek élén — a régi rendszerből átvett — fertálymesterek fognak állani, akiknek feladata lesz ügyelni arra, hogy kerületükben minden rendben menjen. A fertálymesterek hatáskörébe, a szabályrendelet szerint, a következők fognak tartozni: az egészségügy, közrendészet, tűzrendészet és köztisztaság felülvizsgálása, a nyilvános helyiségek és szállodák tisztaságának ellenőrzése, a hetipiac és országos vásárok felügyelete, az árak ellenőrzése, gondoskodniok kell arról, hogy kerületükben a közlekedés rendben folyjon és a közlekedési eszközök megszabott helyükön álljanak, ellenőrzést kell gyakorolniok, hogy az uccán, vagy parkban álló köztulajdont ne rongálják meg, vagy ne lopják el és hogy kerületükben közérkölcset sértő esetek ne történhessenek.

Az igen széles hatáskörrel rendelkező fertálymesterek a városháza közigazgatási osztálya alá fognak tartozni és ott kell jelentést tenniök minden szabálytalanságról. Ha a polgároknak valamilyen panaszuik lesz a felsorolt ügyekben, a kerületükben lakó fertálymesterhez kell fordulniok, aki jegyzőkönyvet vesz fel a panaszról, kivizsgálja az ügyet, majd jelentést tesz a város közigazgatási szolgálatának. A fertálymesterek a községi rendőrség létesítése esetén, annak kötelekébe fognak tartozni és káplári rangjuk lesz. Az összes fertálymesterek felett külön ellenőrző közeg lesz, aki törzsszermesteri rangot kap. A fertálymesterek fizetése havi 3000 lej, a főnököké 3500 lej lesz. A szabályrendelet kimondja, hogy hivatalos órájuk nincs, mert kora reggeltől késő estig szolgálatban kell lenniök. A fertálymesteri állás felállításával a város vezetősége nem kreál új állásokat, miután a meglévő alkalmazottak közül delegálnak 11-et ezen állás betöltésére.

TELEFON 70.

ERZSEBET slágermozgó

TELEFON 70.

Ma d. n. 5, 7 és 9 órakor Biró Lajos regénye

Emil Jannings: „Elsodort ember“.

Legközelebb szigoruan csak felnötteknek

BALZAC erotikus regénye: „A kurtizánok fénye és nyomora“

Werner Futterer és Paul Wegener-rel.

Irodalom és művészet

Sirota Leo hangversenye.

Sirotát hajlamai ugyilátszik inkább az orkesztrális effektusok és dinamikai hatásokban bővelkedő darabok felé vonzzák. Ez jutott kifejezésre mostani műsorösszeállításában is, melyben előtérbe nyomultak a színpompás, csillogó kompozíciók. Ezeket a lehetőségeket aztán alaposan ki is aknázza és a legkülönbébb hanghatások gazdag szinkaláját kaptuk játékaiban. Chopin és a grandiózusan játszott Liszt-számon kívül Sztarvinszky két kisebb atonalis darabját, a divatos Manuel de Falla exotikumtól fűtött „Tüztáncát“ és és Rimsky-Korsakov boszorkányos „Hummelflug“-ját érzékeltette, de a többi számokban is elkápráztatott briliáns technikájával. Lelkes ünneplésre több ráadást kellett adnia, ami azt bizonyítja, hogy azon értékes művészek egyike, kiket mindig szívesen lát Arad zeneérettő közönsége.

Dr. Sz. K.

* Az aradi városi színház heti műsora. Szerda: Leányvásár (operett, mérsékelt helyárrakkal, C. bérlet.) Csütörtök: Régi nyár (operett, mérsékelt helyárrakkal, A. bérlet.) Péntek: Farkas (vigjáték, Poór Lili felléptével, rendes helyárrakkal, B. bérlet.) Szombat délután fél 5 órakor: Párisi divat (operett, a szezonban utoljára, félhelyárrakkal.) Este: Olympia (vigjáték, Poór Lili felléptével, rendes helyárrakkal, C. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Tatárjárás (operett, olcsó helyárrakkal.) 6 órakor: Kaméliás hölgy (színmű, Poór Lili felléptével.) Este 9 órakor: Boszorkánytánc (Biró Lajos színművének premierje, Poór Lili és dr. Janovics Jenő felléptével.)

* Fekete Tivadar és Szendrey Mihály lépnek pódiumra e hó 21-ikén, vasárnap este az aradi Ujságíróklubban. Az aradi színház igazgatója mond bevezetőt Fekete Tivadar „Miss Éva“ előadása elé. Biztos, hogy ezen az estén Arad legelőkelőbb publikuma jelenik meg és az érdeklődés eddigi arányaiból már kétségtelen, hogy irodalmi és művészeti, de ugyanakkor szórakozási szempontból is, az aradi Ujságíróklub idei szezonjának legszebb estéjét fogja átélni a közönség. Fekete szellemes módon, sőt gyakran szatirikus hangon beszél majd az európai szépségmánjáról és előadási tónusában mindvégig fogva tartja hallgatóit. Néhány meghívó még átvehető Oláh Sándornál.

* Várady Margit magyar nótaestje. Záróckönyv Várady Margit neve nem ismeretlen az aradi közönség előtt. A kitünő operaénekesnő számos forró színházi est és hangverseny sikerének központjában állott már és most, hogy április 20-ikán este a Minorita Kulturházban koncertet ad, az egész város őszintén érdeklődése fordul ismét feléje. Z. Várady Margit, a kiváló hangu operaénekesnő ezúttal magyar nótaestet tart a Minorita Kulturházban és bizonyosra vehető, hogy koncertje ép oly sikert fog számára eredményezni, mint eddigi szereplései. Az estélyen dr. Krénner Zoltán tart bevezető előadást és fellép azon még Timkó Margit, aki magyar dalokat zongorázik, Kárpáti Mária, aki verseket ad elő, Kárpáti Irén és Pap Imre, akik magyar toborzót táncolnak, dr. Ungár Imre, aki Hubay Cremonai hegedűsét játsza el, dr. Szelle Károly zongorakísérete mellett. Z. Várady Margit műsorán a legismertebb magyar zeneszer-

— Elbocsátották állásából a rosszakaratu háromszéki tanfelügyelőt. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium ma elbocsátotta állásából Catzavu háromszéki tanfelügyelőt, aki a háromszéki kisebbségi iskolák-ról rosszakaratu jelentéseket küldött be a minisztériumnak, hogy azoknak bezárását elérje. A minisztérium az elbocsátott tanfelügyelő helyére egy másikat delegált, azzal a megbízatással, hogy készítsen új, a valóságnak megfelelő jelentéseket a háromszéki kisebbségi iskolák helyzetéről.

— Meghalt Beketov özvegye. Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt mult egy esztendeje, hogy Beketov Mátyás cirkuszszervező a Dunába vetette magát és meghalt. A tragikus végű Beketovot ma halálba követte felesége, Beketovné ma délelőtti hirtelen szívéhez kapott, összeesett és meghalt. A tragikus halálhír általános részvétet keltett.

— Két borzalmas moztűz. Rómából jelentik: A nápolyi Marconi-moziban tegnap este előadás közben tűz ütött ki. A gépteremből hirtelen lángok csaptak fel, ami a közönség körében pánik félelmet idézett elő. Mindenki a kijáratok felé rohant és a nagy tolongásban számosan megsebesültek. Az előhívott tűzoltók másfél órai munka árán eloltották a tüzet. A mozi gépészének csak a megszenesedett holttestét találták meg. — Prágai jelentések szerint Taus városban tegnap este mozi-előadás közben katasztrófális robbanás történt. Az előadás közben két fiatalember látogatta meg a mozi gépészt, cigarettára gyújtottak és a film tüzet fogott. A vetítőkamara pillanatok alatt lángban állott és felrobbantak a sarokban lévő filmtekercek. A két fiatalember meghalt, a mozigépszt halálos sérülésekkel szállították a kórházba.

— Nagy malomtűz Marosújváron. Kolozsvárról jelentik: Marosújváron ma délután eddig ismeretlen okokból kigyulladt a környék egyik legnagyobb, modern felszerelésű malma, amely a Sternberg-cég tulajdonát képezi. A tűz rohamosan terjedt, annyira, hogy a környékből tűzoltókat segítségül kellett hívni. A tüzet még az esti órákban sem sikerült eloltani, a kár már eddig is elérte az ötmillió lejt. Valószínű, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett.

— Borzalmas családirtás egy regéti községben. Bucurestiből jelentik: A Focsani melletti Vulturul községben véres családi dráma játszódott le. Simion Panait gazdálkodó tegnap hirtelen megöri és rohamában baltával agyonütötte feleségét és három gyermekét, azután felgyújtotta az istállót, amely ökreivel együtt teljesen leégett. Panaitot kényszerzubbonyban szállították a focsani elmeógyógyintézetbe.

— Drágítani akarnak a fővárosi pékek. Bucurestiből jelentik: A fővárosi pékek memorandumot terjesztettek a városi tanács elé, kérve a kenyér árának felemelését. A tanács elutasította a kérés teljesítését, noha a pékek is sztrájkkal fenyegetődtek.

— Merénylet az indiai alkirály ellen. Londontól jelentik: Delhi jelentés szerint lord Irving indiai alkirály kiállonata ellen Dehra-Dun és Saharalpur állomások közelében merénylet következett el. Saharalpur állomása előtt ugyanis ismeretlen merénylők felgyújtottak egy hidat, elválták a táviróvezetékét, de szerencsére a mozdonyvezető idejekorán észrevette a tüzet, megállította a vonatot és így semmi baj nem történt. A hatóságok a legerélyesebb nyomozást indították meg.

— Májusban kezdik tárgyalni az egyiptomi hercegnő gyilkosságának ügyét. Bécsből jelentik: Májusban kezd meg a törvényszék báró Gartner Félix volt huszárszázados orgyilkossági ügyében a főtárgyalást. Báró Gartner, mint emlékeztetés, a mult év novemberében egy bécsi hangversenyteremben a szünet közben több lövéssel megölte Mohamed Muheb pasa volt egyiptomi pénzügyminiszter leányát. A vádirat orgyilkossággal vádolja Gartner Félix bárót. Gartner védője számtalan fenyegető névtelen levelet kapott, a melyben felszólítják, hogy ne merje vállalni a védelmet, mert a tárgyalóteremben merényletet fognak követni ellene. A védő kérte a törvényszék elnökét, hogy rendelje el, hogy a tárgyalásra csak a legszigorubb igazoltatással lehessen bejutni.

Ujabb fordulat az aradi szobrok ügyében. Vlad kultuszminiszter sürgősen Bucurestibe kéri Barabás Bélát.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése.) Az aradi szobrok ügyében — mint megrituk — a mult napokban dr. Barabás Béla folytatott beható tárgyalásokat dr. Vlad Aurel kultuszminiszterrel. A tárgyalások még nem fejeződtek be és a kultuszminiszter az Aradi Közlöny tudósítójának a következőket mondta ma este: — Kérem, mondják meg Barabás Bélának, hogy még ezen a héten feltétlenül jöjjen

Bucurestibe, mert fontos felelősség van számára az aradi szobrok ügyében.

Mi lesz a megbeszélés tárgya, arról a miniszter nem nyilatkozott és kijelentette, hogy csak a Barabással folytatott tárgyalások után tud részleteket adni. Az aradi magyarság vezére azonban aligha tud megjelenni a miniszternél, miután tegnapelőtt Budapestre utazott és még bizonytalan, hogy visszajön-e ezen a héten.

15 memorandum érkezett be a Népszövetséghez a kisebbségi kérdés ügyében.

Budapestről jelentik telefonon: Ma nyújtották be a kisantant államok, Lengyelország és Magyarország memorandumukat a Népszövetséghez a kisebbségi kérdésben. A kisantant államok külön-külön adtak be memorandumot, azonban mind azonos tartalmu. A Chamberlain elnöklété alatt álló bizottság április 28-án tanulmányozza át a beérkezett 15 memorandumot, majd Londonban

megkezdí ülésését. A memorandumok közül három támogatja Stresemann kisebbségi javaslatát. Ezek a holland, a kínai és svájci memorandumok, az osztrák, magyar, bolgár, valamint a három balti állam memorandumja a kisebbségi jogok fokozott védelmét követelik, míg a kisantant államok és Lengyelország az ismert véleményüket tartják fenn a kisebbségi kérdésben.

JÖN! CSAK AZ JÖN!
URANIABA JÖN!
Harry Piel ellenfele
EDDY POLO
a Kalandorok Királya
A VESZEDELMEK BAGOLY-ban.

— Megkezdődött a táncvilágbajnokságot való küzdelem Párisban. Párisból jelentik: Párisban tegnap megnyílt a nemzetközi táncvilágbajnokság versenye. A világbajnokságon a következő számok vannak: angol boszton, foxtrott, paso-doble, fox-slow és tangó. A mérkőzéseken 50 pár vesz részt.

— Feloldották egy aradi urinó vagyonát az 5 éves zárlat alól. Temesvárról jelentik: Évek hosszú sora óta tartó ügyben hozott ítéletet ma a temesvári tábla. Özvegy Mahler Mária, az egykor dúsgazdag pancotai Mahler-család tagja, mint ismeretes, 1924. évben megszerezte a nagyhalmgyi urbéri erdősegekben százharmincyolc hold erdő kitermelési jogát. Az özvegy a kitermelési munkálatok vezetésére Schwarz Albert temesvári lakost szerződtette, aki szakember hírében állott. A munkálatok serényen folytak és néhány hónap után az özvegy meggyőződést akart szerezni a kitermelés előhíadásáról. Crisztian Jenő erdőkezelő és Perlusz Emil könyvelő társaságában felülvizsgálta az üzleti könyveket és a vizsgálat harmincezer lejes hiányt állapított meg. Özvegy Mahlerné erre tudomására adta Schwarznak, hogy a vele kötött szerződést felbontja. Schwarz viszont Mahlerné ellen büntető feljelentést tett és az aradi vizsgálóbíró a kitermelésre elrendelte a bűnügyi zárlatot, amelyet utóbb feloldottak. Megmaradt azonban a bűnügyi zárlat az özvegynek Aradon lévő házára és pancotai birtokára. Az aradi törvényszék az asszonyt felmentette, azzal az indoklással, hogy eljárásában nem lát büntetendő cselekményt felfogni. Az ítéletet úgy az ügyészség, mint Schwarz a temesvári táblához felebezték meg. A tábla tegnap özvegy Mahlernét szintén felmentette, egyben pedig az öt éve fennálló bűnügyi zárlatot feloldotta.

— Előadás az aradi Iparos Kulturházban. Az aradi Iparosok szabadegyetemének mai előadását Somogyi Gyula dr., az aradi felső kereskedelmi iskola volt igazgatója, a tudós aradi irodalomtörténész tartja. Somogyi dr. Iparos költők címen tart előadást. A közönszettelnek örvendő pedagógus előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Előadás után ez alkalommal is lesz szórakoztató zeneszám. Belépés díjtalan, vendégeket szívesen lát az Iparos Kulturház igazgatósága.

— Rendőrségi hírek. Az aradi rendőrség bűnügyi osztálya a mai napon letartóztatott egy Maisescu Simon nevezetű férfit, aki nemrégiben a megyei kórház alkalmazásában

állott. A kórházban több kisebb-nagyobb lopás történt és többek között egy ápolótól, Kass Tibortól nagyobb összegű különféle holmik tűntek el. A gyanu Maisescu Simonra irányult, akit letartóztattak. Kihallgatása során beismerte tettét. Holnap átadják az ügyészségnek. — Stana Marin detektív a mai napon előállította az aradi ügyészségre Nálk Zoltán aradi lakost, aki ellen többnapos elzárásra jogerős ítéletet hozott az aradi törvényszék és Nálk mindaddig nem jelentkezett büntetésének kifizetésére. Fogva maradt. — Ugyancsak előállítottak két fiatalembert a Cercul de Recrutaren, névszerint Ujvári Antalt és Morariu Vazult, akiknek katonai ügyük rendezetlen volt.

— Ma, szerdán, táncostély az Ulságró-klubban.

— Egy magyar pilóta át akarja repülni az Óceánt. Párisból jelentik: Kutschler József magyar pilóta rövidesen megkísérli, hogy Le Bourgeiből elindulva, átrepülje az Óceánt és Newyorkba menjen. Az átrepülést egy 450 lóerős Jupiter Onom motorral kíséri meg.

Kegyelem uraim . . .

A gépüzemek sikkasztó pénzbeszedőjének felesége megható levélben kór kegyelmet a város vezetőségétől a maga és gyermekei számára.

(Arad, április 16.) Három hónappal ezelőtt történt, hogy az aradi városi gépüzemeknél nagyarányú sikkasztást fedeztek fel. Egy revízió megállapította, hogy a gépüzemek egyik pénzbeszedője 112.000 lejt sikkasztott el, mire megtették Poplty György ellen a bűnvádi feljelentést. A pénzbeszedőt letartóztatták és még ma is vizsgálati fogságban van. A megtévedt városi alkalmazott felesége ma megható kérvénnyel fordult a városhoz, kegyelmet kérve a férje és a maga számára.

— Tudom, hogy az uram bűnös és tudom, hogy nem jár neki kegyelem — írja a beadvány — de mégis kegyelemért fordulok Önökhöz az uram, a magam és két szerencsétlen gyermekeim számára.

A szerencsétlen asszony előadja, hogy két kis gyermekével csak tengődik és nyomorog férje letartóztatása óta, miután a családnak ma nincs kenyérkeresője. Ő maga a kisgyermek gondozásával van elfoglalva és így nem tud munkába menni. Ha hamarosan segítség nem érkezik, mindannyian tönkremennek. Poplty Györgyné kijelenti, hogy nem tud kauciót adni és semmivel sem tudja biztosítani a városnak kára megtérítését, mindezek ellenére mégis szánalomért, kegyelemért fordul a város uraihoz, kérve, tegyék lehetővé férje kiszabadulását és ezért kéri, vonják vissza az ellene tett bűnvádi feljelentést. Az asszony végül megígéri, hogy férje kiszabadulása esetén havonként 500—1000 lejt fog összekuporgatni és így törleszteli le lassankint az elsikkasztott pénzt.

— Kérem az urakat — felel be — mentsek meg két gyermekemet az elpusztulástól. A kérvényt holnap tárgyalja le Aradváros interimár bizottsága.

AZ ARADI GOLGOTA AKTÁI ÉS DOKUMENTUMAI

A törzshadbíró vádirata az aradi 13 ellen.

„Valamennyien a magyar lázadó kormány szolgálatában állottak“. Még egyszer kihallgatták az összes vádlottakat. Damjanich Arad feladásáról.

Függetlenségi nyilatkozat és az orosz invázió.

Damjanich vallomása további részében a következőket mondta:

— Aradon megjelent Kossuth is és a várban Görgeyvel hosszabb megbeszélése volt, a mely után Görgey hozzám jött, de nem mondott egyebet, mint, hogy a kormány lemond.

— Augusztus 12-én kaptam Görgey levelét, amelyet az orosz Rüdiger tábornokhoz intézett levelének másolatára írt, amelyből látható, hogy Görgeynek szándéka volt az oroszok előtt a fegyvert letenni. (Ezt a levelet cikksorozatumk bevezető részében már közöltük.) Ugyanezen időben megjelent a várban egy orosz parlamentőr és engem felszólított, hogy a várat minden feltétel nélkül adjam át.

— Én nem akartam ebbe belemenni és Görgeynek levelet írtam, tudatva, hogy itt sokkal szigorubb feltételeket szabtak, mint amit ő velem tudatott és felhívtam, hogy a megszálló csapatok személyi biztonságáról az egyeskedésnél gondoskodják. Ezután kaptam Görgeynek 2-ik levelét és gróf Rüdigernek a levelét, mindkettő augusztus 14-ről kelezve. (Mindkettőt közöltük.) Időközben azonban a helyőrségben híre ment a fegyverletételnek és a legényeg között a demoralizáció kezdett lábra kapni, ezért tisztjeimmel tanácskoztam, hogy nem kellene-e gróf Rüdiger ajánlatát elfogadnunk, aki biztos fedezet mellett Nagyváradra való elszállításunkat is megígérte.

— Közben megérkezett gróf Schlick felajánlása a vár átadását illetően, amire azonban azt válaszoltam, hogy az osztrákoknak a várat át nem adom, inkább az utolsó emberig védelmezni fogom.

— Levelem következtében megjelent a várban Butturlov orosz tábornok és az összes törzstisztek jelenlétében becsületszavát adta, hogy biztosítja mindnyájunknak és az egész helyőrségnek a szabad elvonulást és biztonságot. Ezen alapon azután történt meg augusztus 17-én a vár átadása. Engem Andrejew orosz tábornokhoz szállítottak, aki azután átadott az osztrákoknak, illetve Reischah tábornoknak, a ki ide visszaszállítottatott.

— Leghatározottabban visszautasítom azt a gyanúsítást, hogy mi osztrák foglyokat kiraboltunk, avagy velük kegyetlenkedtünk volna. Ez a legrosszabb indulatu gonosz rágalom. Én magam sohasem voltam a bosszu embere. Hivatkozom e tekintetben azokra a hadifoglyokra, akiket mi Vácnál ejtettünk, ahol a hadifogolytisztek között pénzt osztottam ki. A Ferenc József-dragonosok egyik kapitánya, Landgráf, a jó bánásmódért kiszabadulása után levél köszönetet mondott. A sebesülteket és betegeket meglátogattam a kórházban és őket vigasztaltam.

Ezzel a kihallgatások első sorozata befejezést nyert és ezután minden vádlottat másodszor is kihallgatnak; de most már konkrét vádak alapján, amelyeket pontonként tesznek fel nekik.

A vádak nagyobbra három főpont körül csoportosulnak. Az első rendszeren az, hogy miért maradtak meg az október 3-án kelt manifesztum után is szolgálatban?

A második, hogy miért maradtak meg a schwechati csata után a magyarok oldalán?

és végül a harmadik: miért maradtak meg 1849 április 14-ike után a magyarok szolgálatban; miután a magyarok kimondták az elszakadást és a detronizációt?

Főleg a két utóbbi pont az, amire a felsőbbrendű vádját alapítja a vizsgálatot vezető Ernst törzshadbíró. A harmadik vádpontja nézve megjegyzendő a következő:

Tény az, hogy az elszakadással Görgey és az ő környezetében volt tábornokok nem értettek egyet. Görgey ezt főleg azért igyekezett kielezni, mert minden áron Kossuthnak a

megbuktatására törekedett. Így aztán ezt a ténykedést örömmel üdvözölte azért, hogy a hozzá szító tábornokokat ezen az alapon megnyerje a Kossuthellenes hangulatnak. Ennek az irányzatnak egyedül ő volt a képviselője és ő vitte bele a többi tábornok köztudatába is ezt, hogy ők azzal nem értettek egyet. Amikor Rüdiger táborában tábornoktársaitól elvált, azt hangoztatta előttük, hogy nekik bajuk nem eshetik, ha ők kitartanak amellett, hogy a hadsereg ellenezte a függetlenségi nyilatkozatot. Innen van az, hogy a későbbi vallomások folyamán csaknem mindenik egybehangzóan mindig azt vallja, hogy ők a függetlenségi nyilatkozattal egyet nem értettek. Ez közöttük megállapodás volt.

Görgey még ezt megelőzőleg annyira ment ebben a kérdésben, hogy tábornokara előtt úgy nyilatkozott, hogy a függetlenségi nyilatkozat volt az orosz beavatkozás közvetlen oka. Így a táborból indult ki ez a helytelen fel fogás, a mely csaknem napjainkig hitelre is talált, főleg azok előtt, akik a függetlenségi harcnak történetét csak felületesen tanulmányozták. Ma már világos, hogy a függetlenségi nyilatkozat és az orosz beavatkozás között semmiféle okozati összefüggés nem volt.

Tény például, hogy a magyar kormányának a német parlamentnél akkreditált követét, Szalay Lászlót már 1848 decemberében figyelmeztették a beavatottak az orosz beavatkozás lehetőségére és veszedelmére.

Erdélyben Puchner altábornagy kezdeményezésére a szászok már december 31-én küldöttséget menesztettek a Moldvában levő Lützen orosz tábornokhoz, hogy jöjjön be. A cár már január 21-én megadja az engedélyt, hogy ha Puchner is hívja, menjen be.

Nesochvác orosz diplomata már 1849 január 5-én egy memorandumot nyújtott a cárnak az intervenció szükségéről.

Ma már tudjuk, hogy az orosz intervenciót elhatározó jegyzőkönyvet április 12-én írták alá Olmützben és azt is tudjuk, hogy az április 14-én történt események és a függetlenségi nyilatkozat Bécsben csak április 27-én jutott tudomásra, sőt a külföldi diplomáciai terület csak május 3-án vesz róla tudomást. Kü-

lönben Pesten is a pesti lapok csak április 27-én közlik a függetlenségi nyilatkozatot.

Az orosz intervenció és az április 14-iki határozat eme történetét azért hoztuk itt elő, mivel Görgey a tábornokok nagyrésztével tény leg el is hitette, hogy az intervenció a függetlenségi nyilatkozat folyománya és ezért tagadják meg a tábornokok a további vallomásaikban mindenütt minden közösségüket ezzel.

Tény az, hogy a kormány előtt egyikük sem nyilatkozott a függetlenségi nyilatkozat ellen, csupán Mészáros Lázár hadügyminiszter, aki állását el is hagyta.

A folytatólagos kihallgatások után Ernst törzshadbíró előadása következett: a 13 tábornok ellen szerkesztett vádirat, amely részletesen foglalkozik az összes vádlottakkal, valamint a nekik tulajdonított vádakkal. A vádirat azután így végződik:

A vádlottak valamennyien beismerésben vannak a velük szemben lefolytatott vizsgálat folyamán azon cselekmények elkövetésében, amely velük szemben a felségsértés büntetést állapítja meg. Különös súllyal esik latba az a körülmény, hogy vádlottak valamennyien a lázadó hadsereg fejei voltak, amely hadsereg csak az ő befolyásuk és energiájuk folytán jutott oly állapotba és lett oly ellentétlőképesse, hogy a lázadás leveretésére a végső erő kifejtése volt szükséges. Ellenben minden vádlottal szemben a büntetést enyhítő körülménynek kell betudni azt, hogy a további vérontásnak véget vetendő, magukat önként megadták, oly célból, hogy az országnak mielőbb visszaadják a nyugalomát és megkímélik az országot további költségektől és erőfeszítésektől. Különösen enyhítő körülményként kell betudni Dessewffy és Lázár vádlottaknál azon körülményt, hogy ők helyesebbnek tartották magukat a törvényes uralkodójuknak megadni — nem mint a többi bajtársuk, akik magukat az oroszoknak adták meg — és ezáltal a felkelő Bemnek az erdélyi ellenállás továbbfolytatását lehetetlenné tették, csak hogy eme enyhítő körülményt figyelmen kívül kell hagynunk, mivel oly büntetést követtek el, melyre a törvény halálbüntetést szab.

(Folytatjuk.)

A Filmművészet és egész Arad ünnepe a

MAGYAR RAPSZODIA

ünnepélyes bemutatója

holnap, csütörtökön
az APOLLOBAN.

SZABO, GYULA gyönyörű
ének és eredeti cigányzene
kiséretével.

Megerősített 10 tagu
zenekar.

Minden előadáson
számozott helyek.

Jegyelővétel már
ma egész nap.

Aradi ügyvédek az adófelelbeszési bizottság előtt.

Csaknem valamennyi felelbeszést elutasították.

(Arad, április 16.) Az aradi ügyvédek állottak ma délután az adófelelbeszési bizottság előtt. A súlyosan megadóztatott ügyvédek legnagyobb része felelbeszéssel élt az adóki-
vető bizottság által megállapított adóalap miatt, de a legtöbb esetben felelbeszést a kincstár is. Ma délután dr. Székely Aladár, dr. Lukácsy Lipót, dr. László Lipót, dr. Lőcs

Rezső, dr. Sporea Ioan, dr. Lutai Cornel, dr. Fischer Jenő, dr. Sárbu Gheorghe, dr. Miclosi Emil, dr. Robu János, dr. Cotioiu R., dr. Suga-
r Jenő, dr. Miclea Sever, dr. Höfflich Béla, dr. Goró Arthur, dr. Szalay Vilmos, dr. Is-
pravnic Sever, dr. Kell iroda, dr. Parecz Béla, dr. Köpi János, dr. Issekutz István, dr. Furdul
Iosif és dr. Váró Zoltán ügyét tárgyalták le. A felelbeszési bizottság a legtöbb ügyvéd adó-
ját helybenhagyta, illetve a felelbeszéseket el-
utasította, több esetben azonban tekintélyesen
felemelte az amugy is magas adóalapot.

RÁDIÓ.

Rádió-razziák Aradon.

Ok nélkül és illetéktelenül molesztálják a rádiótulajdonosokat. Bulzan Avram postafőnök vizsgálatot indít az ügyben.

(Arad, április 16.) Az aradi postafőnökség telefonszerelői hetek óta állandó izgalomban tartják az aradi rádióamatőröket és rádiókereskedőket. A szerelők egy-egy detektív kíséretében razziákat tartanak és minden esetben kifogásolják az antenna és földvezetékeket. Megfenyegetik a rádiótulajdonosokat, hogy ha az ő előírásuk szerint huszonnégy órán belül át nem szerelik a rádióvezetékeket, elvágják a drótokat és minimálisan tízezer lejre büntetik meg őket. Ezeknek az oktalán és fogatlan razziáknak ma már az a következménye, hogy a rádiótulajdonosok egyrésze le akarja szereltetni és visszaadni a készüléket a kereskedőnek. A szerelők ugyanis egyetlen rádióvezetéket sem találnak alkalmasnak. Azt állítják, hogy a rádióvezetékeknek nem szabad a telefondrótok alatt elhúzódniuk és hogy a magas antennák a szokásos földvezetékeken kívül külön és közvetlen földeléssel látnak el, amelyeket villámháritóval kell felszerelni.

A legérdekesebb ebben a dologban az, hogy a telefon földelését, a posta rendszerint ugyanabba a rádióföldvezetékbe kapcsolja be, amelyet a szerelők kifogásolnak és amelyet legalább tízezer lej büntetési helyezésnek kiáltásba. A szerelők természetesen tiltakoznak a földvezetékek a vízvezetékbe való kapcsolása ellen is, minden esetben kifogásolják a vezetékdrótok vastagságát és nem találnak egyetlen rádiót sem Aradon, amelyik szerintük „szabályszerűen” lenne felszerelve. A rádiótulajdonosok körében a legnagyobb rémületet keltette ez az örökös vexatura, ami semmiestre sem ledi a postavezérgazgatóság intencióit, hogy minél jobban szaporítsák a rádió-öfizetők számát.

Az aradi rádiókereskedők ma ebben az ügyben küldöttségileg keresték fel Bulzan Avram aradi postafőnököt, aki a legnagyobb meglepetéssel hallgatta végig a panaszokat és kijelentette, hogy egyáltalában nincsen tudomása a razziázásokról. A postafőnök a küldöttség előtt felolvasta a rádiórendelkezések idevonatkozó részét, amelyek egyetlen pontban sem említik a szerelők által íchozott kifogásokat. A rádiórendeletek előírják, hogy az antennavezetékeket nem szabad az uttesteken keresztülhuzni, tilos kéményekre felszerelni és bizonyos távolságban kell lenni a telefondrótoktól. Kiderült, hogy az ellenőrzést végző szerelőknek fogalmuk sincsen a rádió kezeléséről és a legalkusabb szempontból bírálnák és kifogásolják a készülékek felszerelését. Bulzan Avram postafőnök véleménye szerint, különben a posta hatáskörébe csupán a rádióengedélyek kiadása tartozik, az ellenőrzést pedig a nyomonzó hatóságoknak kell végezniük. A postafőnök a legjobb indulattal hallgatta végig a jogos panaszokat és kijelentette, hogy az indokolatlan razziázások ügyében vizsgálatot indít és nyomban megszünteti a közönség állandó zaklatását.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

Szerda, április 17.

Bécs 12. Dél-éleli zene. 19. Délutáni hangverseny. Marianne Waldenburg közreműködésével. 21.05. Kézzongorás hangverseny. 21.35. Bolgár népdalok. 22.15. Népszerű hangverseny. — Berlin 18. Szórakoztató zene. 21.30. Esti hangverseny. 23.30. Táncczene. — Bucurést 18. Könnyű zene. 19. Szórakoztató zene. 22. Dresdowska asszony dal-estje. 22.30. Hegedűhangverseny. 23.15. Pohebroinade (tenor) operanékes ária-estje. 24. A házzenekar hangverseny. — Brinn 13.30. Déli hangverseny. 18.45. Németnyelvű leadás. Tilly Waldek operanékesnő hangverseny. 19.55. Közvetítés Prágából. Weber: „Der Freischütz” c. operájának előadása. — Frankfurt 17.35. Délutáni hangverseny. 21. Szórakoztató zene. 22.45. Kamarazene. — Leipzig 13. Gramofonzene. 17.30. Dél-

Szőlőbirtokosok!

Nagyobb terméseredmény, minőség javítása csakis a már eddig is legjobb eredménnyel használt

műtrágyák

és pedig

19—20%-os mézsnitrogén

40—42%-os kálisó

és

18%-os superphosphat

alkalmazásával érhető el.

Szakszerű felvilágosítás és legolesőbb ajánlattal díjmentesen szolgálunk.

Meghívásra szakértőnket kötelezettség nélkül kiküldjük.

A diészentmártoni

779

„NITROGEN”

Műtrágya- és Vegyipar R. T. eladási irodája Timisoara I., Lloyd sor 3., I. emelet

vagy

„Mezőgazdák” Kereskedelmi R. T.-nál, Aradon.

utáni hangverseny. Cseh. zene. 20.30. Puccini „Tosca” című operájának előadása. 24. Táncczene. — 2. L. O. London 12. Gramofonzene. 13. Winifred Morris (alt) és Edward Nichol (tenor) hangverseny. 13.30. Gramofonzene. 14. A Fascati zenekar hangversenyének közvetítése a Frascati étteremből. 16. Bessie Jones (szoprán), Roy Russel (bariton) hangverseny. 16.45. Könnyű zenekari hangverseny John Morel (bariton) közreműködésével. 17.45. Orgonahangverseny. 20.45. Katonazene a Norfolk regiment ünnepe alkalmából. 21.15. Marcelle Meyer zongorahangverseny. 24. Táncczene. — Milánó 12.15. Gramofonzene. 13.20. Jazzband. 14.35. Jazz-band. 18. Jazz-band. 21.30. Könnyű zene. 23.05. Szórakoztató zene. 23.30. Jazzband. — München 13.55. Déli hangverseny. 17. Délutáni hangverseny. 21. Szimfonikus hangverseny. 22.35. Rádiókabaré. 23.45. Zenekari hangverseny. — Nápoly 18. V. D'Evoli (szoprán) hangverseny. 22.02. S. Zambaldi „Il Peccato di Paolina” c. vigoperájának közvetítése. — Prága 12.15. Gramofonzene. 13.50. Déli hangverseny. 20. Weber: „Der Freischütz” című operájának előadása. 22.30. Fuvószenekari hangverseny. — Róma 14. Rádió-trió. 18.30. Délutáni hangverseny. 21.45. Szimfonikus hangverseny. — Zágráb 14.15. Gramofonhangverseny. 18.30. Délutáni hangverseny. 21.35. Könnyű zene. 23. Gramofonzene. — Zürich 13.32. Zenekari hangverseny. 16. Gramofonzene. 17. Hangverseny. 18.55. Gramofonzene. Budapest 10.15. A Rádió házitriójának hangverseny. 1. Beethoven: Német tánc. 2. Couperin: Bandoline. 3. Lavotta: Cserebogár — ábránd. 4. Chopin: Nocturne. 5. Moskovszky: Menuette. 6. Wagner: Tannhäuser — induló. 10.30. Hírek. 10.45. A hangverseny folytatása. 13. Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangverseny. 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 14. Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.30. Hírek, élelmiszerárak. 16.30. A Magyar Rádió Ujság Morse-tanfolyama. 17.10. Strumpf Károlyné felolvasása: „A magánbáztartás.” 17.45. Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés és hírek. 18. Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny.) Vezényel Berg Ottó karnagy. 1. Heinecke: Frisches Blut, induló. 2. Titt E.: Königsleutnant, megnyitó. 3. Gounod: Faust, ábránd. 4. Borodin: A kolostorban. 5. Köbling: La Chassé au Lion. 6. Bizet: 1. L'Ariesienne suit. 19.25. A Turáni Társaság előadása. Dr. Dessewffy István min. tanácsos: „A magyarság jövője és a turáni eszme.” 20. Rádióamatőr-pota. 20.45. Olasz nyelvoktatás. (Gallerani Bonaventura.) 21.30. A Bakó László emlékbizottság hangverseny a Zeneművészeti Főiskolában, az Egyetemi Kör rendezésében. 1. „Hiszek egy.” Éneki: az „Acélhang” dalárda, Noseda Károly karigazgató vezetésével. 2. Emlékbeszéd. Mondja: Jakabházy István, az Egyetemi Kör elnöke. 3. Liszt F.: Variációk a „Weinen, Klagen, Zagen, Sorgen” felett. Orgonán előadja: Kereszthy Jenő orgonaművész. 4. S. Fáy Szeréna, a Nemzeti Színház örökös tagja szaval: a) Petőfi: Élet, halál; b) Tábori Piroška: Petőfi szelleméhez; c)

Anonymus: ABÉCÉS anyóka. 5. Kuruc nóták. Éneki: Komlóssy Emma dalénekesnő, zongorán kísér dr. Kárpát Zoltán. 6. a) Kodály: Adagio; b) Zsolt: Valse caprice. Hegedűn előadja: Felvinci Takács Alice hegedűművész. zongorán kíséri Kereszthy Jenő. 7. Erkel Sándor: Dalra magyarul Éneki az „Acélhang” dalárda, Noseda Károly karigazgató vezetésével. 8. Csontos Gyula, a Nemzeti Színház tagja szaval. 9. Tarnay: Kuruc és Lavotta-dalok. Éneki: Sebők Sári, a m. kir. Operaház tagja. 10. a) Erkel: Ária a „Bánk-bán”-ból. b) Kereszthy: Minden eszmém, c) Tarnay: Idők fordulása. Éneki: Laurisn Lajos, a m. kir. Operaház tagja. 11. Szózat. Éneki az „Acélhang” dalárda, Noseda Károly karigazgató vezetésével. 23. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és lövészversenyeredmények. 23.30. Gramofonhangverseny. 1. Thomas: Mignon nyitány I—II. rész (Berlini Városi Opera zenekara.) 2. Santa Lucia (Tito Schipa.) 3. Arbós: Noche de Arabia (Madridi szimfoniai zenekar.) 4. Rimszky—Korsakow: Hindu dal. (Tauber Richard.) 5. Mendelssohn: Midsummer Night's dream, nyitány. (Sanfranciskói szimfonikus zenekar.) 6. Händel: Largó. (Basillides Mária.) 7. Ippolitow: Maron of the Caucasien chief (Filadelfiai szimfonikus zenekar.) 8. Ardit: Il Baccio (Ivögün Mária.) 9. Verdi: Rigoletto Questa o. Ouella (Tito Schipa.) 10. Jurmann: Was weißt denn du (Tauber R.) 11. Ganglberger: Jollity Marsch (Wiener Konzert Orchester.) 12. Geibl: Kentucky Babe (Vaughn de Leath.)

□ A nemzetközi rádióegyezmény új hullámhosszat állapított meg. Prágából jelentik: A rádiókonferencia első bizottsága megállapította az új hullámhossztervezetet, amely holnap kerül döntés végett a plenum elé. Az új tervezetet a brüsszeli terv alapján dolgozták ki, amelytől azonban az új terv jelentősen eltér. Egyelőre csak ideiglenes jellege van, minthogy valamennyi delegátus még nem járult hozzá. Franciaország és Oroszország, amelyek eddig nem vettek részt a rádióegyezményben, most csatlakoztak a berni egyezményhez és a jövőben csakis a megállapított hullámhosszt használják. Azok az államok, amelyeknek hullámhosszát nem vették be a tervezetbe, maguk választhatják a hullámhosszot. Az új tervezet a következő hullámhosszot állapították meg (méterekben): 1875 Hollandia (Huizen), 1800 Finnország (Lahti), 1725 Franciaország (Radio Paris), 1635 Németország (Zeesen), 1553 Anglia (Daventry), 1481 Szovjetország (Moszkva), 1444 Eiffel-torony, 1411 Lengyelország (Varsó), 1380 Légügyi szolgálat, 1348 Svédország (Motala), 1304 Szovjetország (Oharkow), 1202 Konstantinápoly, 1153 Island (Reykjavik), 1072 Dánia (Kalundborg), 1010 Norvégia, 760 Svájc (Genf), 680 Svájc (Lausanne), 577 Németország (Freiburg), 577 Jugoszlávia (Laibach), 562 Németország (Augsburg), 550 Magyarország, 542 Svédország, 533 Németország, 525 Lettország, 517 Ausztria, 509 Belgium, 501 Olaszország, 493 Norvégia, 487 Csehszlovákia, 479 Anglia, 478 Németország, 466 Franciaor-

szág, 456 Svájc, 477 Franciaország, 441 Olaszország, 436 Svédország, 429 Jugoszlávia, 424 Spanyolország, 418 Németország, 413 Írország, 408 Svájc, 399 Anglia, 394 Románia, 399 Németország, 385 Lengyelország és Olaszország, 381 Franciaország, 377 Anglia, 372 Németország, 368 Spanyolország, 364 Norvégia, 360 Németország, 356 Anglia, 352 Ausztria, 349 Spanyolország, 346 Strassburg, 342 Csehország, 339 Belgium, 335 Lengyelország, 332 Olaszország, 329 Franciaország, 327 Németország, 322 Svédország, 319 Bulgária, 316 Marseille, 313 Lengyelország, 310 Anglia, 307 Jugoszlávia, 304 Franciaország, 301 Anglia, 298 Hollandia, 295 Esztorozság, 293 Franciaország és Csehország, 291 Finnország, 289 Anglia, 286 Franciaország, 283 Portugália, 281 Dánia, 279 Csehország, 276 Németország, 274 Olaszország, 272 Franciaország, 270 Görögország, 268 Spanyolország, 265 Franciaország, 263 Csehország, 261 Anglia, 259 Németország, 257 Svédország, 255 Franciaország, 253 Németország, 251 Spanyolország, 250 Csehország, 248 Olaszország, 244 Albánia, 242 Anglia.

□ Der Deutsche Rundfunk, a változatos, színes, illusztrált német rádió folyóiratnak most jelent meg legújabb száma. Az érdekes, rádióval kapcsolatos eseményekkel tarkított folyó-

irat a szakkérdéseken kívül, egy hatáson rádió-regényt is közöl. A tartalmas, szép illusztrációkkal telt folyóiratot Berlinben adják ki, szerkesztősége Linienstrasse 139-40, sz. szám alatt van.

□ Két új leadóállomás Belglumban. A brüsszeli leadó ellen felhangzott panaszokat hamarosan korigálni fogja a most alakult Nemzeti Rádió Társaság. Eddig ugyanis az volt a hiba, hogy Belgiumnak egyetlen leadója volt, amely annyira gyenge, hogy detektoros készülékekkel még a fővárosban is alig lehetett hallani. A társaság Loewen közelében két leadóállomást létesít, amelynek egyike már teljesen készen van. Mind a két állomás tizenöt kilowattos lesz és különböző hullámhosszakkal fog dolgozni. Az egyik leadó francia, a másik flamand nyelven ad műsort. A két leadóállomás a közel jövőben megkezdheti működését.

□ Nemzetközi műsorcsere. Berlin, Bécs, Prága és Budapest rádióleadói között meg egyezés jött létre, hogy kölcsönösen közvetítik egymás műsorát. A nevezett állomások ellenőrzést gyakorolnak egymással szemben a művészi teljesítőképességük fölött. A műsorcsere intenzívebbé tételén fáradoznak most az érdekeltek és remélhető hogy a közel jövőben igen szép eredményeket fognak elérni.

KÖZGAZDASÁG.

Jelentkezzenek a postatakarékpénztári betétesek

Előkészítő aktus a betétesek kifizetésére. — A postahivatalnál kell deponálni a betétkönyvecskéket.

(Arad, április 16.) Ma rendelet érkezett az aradi megyeházára a volt monarchia postatakarékpénztári betéteseiére vonatkozólag. A rendelet kimondja, hogy mindazok a román állampolgárok, akik a postatakarékpénztár betétesei közé tartoznak és betétjüket még nem fizették ki, tegyék le betéti könyvecskéjüket az illetékes postahivatalnál és mellékeljenek hozzá állampolgársági bizonyítványt.

Ez a rendelet csak előkészítő aktusa a volt postatakarékpénztári betétesek kifizetésé-

nek, miután elsősorban az összes érdekeltek államoknak ratifikálniuk kell a postatakarékpénztár likvidálásáról szóló egyezményt. A ratifikálás után kerül sorra a betéti könyvek összegeinek — megállapított kulcs szerint — kifizetése. Aradon számos embert érdekel ez a rendelet, miután sokan vannak, akiknek birtokában postatakarékpénztári betétkönyvek vannak és nem tudják, mikor kaphják vissza pénzüket.

= ZÜRICHBEN NYITÁSKOR ÉS ZÁRLATKOR 3.08.50 A LEJ.

= Bucurest-i tőzsdezárlat. Devizák: Páris 6.58, Berlin 39.96, London 817.50, Newyork 168.09, Milánó 8.82.50, Zürich 32.43, Prága 4.98.50, Bécs 23.66, Budapest 29.35, Varsó

19.05. Valuták: Márka 39.80, sterling 814, francia frank 6.63, svájci frank 32.30, olasz lira 8.85, dollár 167.20, osztrák schilling 23 és háromnegyed, cseh korona 4.98, magyar pengő 29.50.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VASAR

1929 május 4-13.

A magyar ipar bemutatója.
25 - 50% utazási kedvezmény.
Számos külön csoport.
Vízummentes határátlépés.

Pelvilácsolások és vésárigazolványok kaphatók: Budapeston a vásár-irodában V. Alkotmány-uca 8. szám.
Arad: Kereskedelmi és Iparkamara.

Maculatura

papír 5 kgos csomagokban kapható
Cím a kiadóhivatalban.

Fénykép felvételeket

gyárakról, berendezésekről, valamint fényképnagyításokat megrendelésre készít

NAGYGEZA
fényképész Arad.

Két elhalasztott főtárgyalás

Soltész Tibor ügyében új hivatalos szakértő tette le az esküt. — Elővezetik az ottlakai selyemcsempészt.

(Arad, április 16.) Több érdekes bűnper került ma az aradi törvényszék elé. Különösen nagy érdeklődés előzte meg az ottlakai selyemcsempészes és Soltész Tibor a csernaki-raly bűnügyének főtárgyalását.

Soltész Tibor ügyét a Moldoveanu-Ciorapciu tanács tárgyalta. Az új törvényszéki szakértő: Crisan Demeter, a mezőgazdasági kamara igazgatója tette le az esküt és miután nem állott elég idő rendelkezésére, hogy Soltész üzleti könyveit áttanulmányozza és így szakértői véleményével nem készülhetett el a tárgyalást ismét el kellett halasztani. Crisan szakértőt utasította a törvényszék, hogy véleményét 8 napon belül terjessze elő, az új tárgyalást pedig április 27-re tűzte ki.

Az ottlakai nagyarányú selyemcsempészes ügye is ma került tárgyalásra. Az ügyészség Monda Vazul határrendőrkomiszár ellen megvesztegetés miatt emelt vádat, mert Spinner Mozestől — a másik vádlottól, aki üzletszerűleg foglalkozott a csempészéssel — pénzt fogadott el. A mai tárgyaláson csak az egyik vádlott, Monda jelent meg, míg Spinner, aki állítólag Bucurestibe távozott, nem jelentkezett. A törvényszék Spinner távolléte miatt kénytelen volt a tárgyalást elnapolni és a május 27-ére kitűzött főtárgyalásra elrendelték Spinner elővezetését.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

NYILTÁRS.

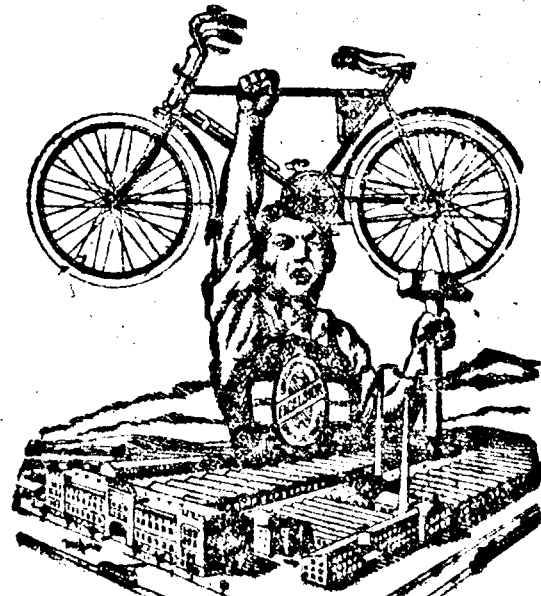
E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

A Piața Avram Iancu (Szabadság-ter) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-uca) sarkánál, a hetipiac legélénkebb helyén

**bolthelyiség
azonalra kiadó**

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Völgyön, hegyen „EXCELSIOR” vegyen.

„EXCELSIOR” kerékpár utólréhatetlen minőségben, kivitelben és árban.

A brandenburgi Excelsior-művek 35 éve fennállanak. Az Excelsior márka az elsőrendű minőséget garantálja.

Csakis a legfinomabb anyag kerül feldolgozásra.

Ezért minden kerékpárral egy évi garancia levél jár. Eladás egyenesen gyári kézből.

Ezért jutányos az Excelsior kerékpár.

Ára 3900 lej

részlet eladás is.

Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 49

(Fekete bárányal szemben.)

Timisoara, Józsefváros, Bonnaz-uca 20.

EXCELSIOR
FAHRRADWERKE
BRANDENBURG

Zavaros vizelet jövő betegségeknél a jele

Tekintet nélkül arra, hogy a legtöbb esetben a kivételek csak megerősítik a szabályt, állítható, hogy a legtöbb izületi gyuladási jelenségek, mint csukló- és izomreuma, hugarok, lombago, vesekő, idegbántalmak stb. elkerülhetők, ha egy igen fontos és könnyű elővigyázatosság alkalmazatik: a vizelet megvizsgálása.

A vizelet segítségével vonják ki a vesék a vérből az egész szervezetben található maradványait a reakciónak és cserének.

A hél a meg nem emésztett anyagokat, a táplálékmaradványokat választja ki, de a vesék egyenesen a vérre hatnak, tehát a szervezet legfőbb tisztítóeszközei, ugyiszólván a vér szűrői. ezért, ha a vesék funkciója nem tökéletes, azt az egész szervezet megérzi.

A modern élet követelményei az embernek olyan életbeosztást irnak elő, melyek az emberi természettel ellentmondásban vannak: ülő életmód, dohány és alkoholfüvesítés, túltáplálkozás luossal és izgató fűszerekkel, a nedves környezet, nyugtalan élet, a munka és élvezetek mérlegtélensége s amelyet nagy feleslegzet vannak maguk után a toxikus maradványok termékeiből, amelyekből a legfontosabb, a húgysav képződik.

Ezek folytán kell az izmoknak oly fokozott munkát teljesíteni, amelyet az illető fáradsággal végez, különösen ha egy bizonyos kor felé közeledik.

A kiválasztás fokozott erőltetése azonnal látható a vizelet intenzivebb színén, amely elveszíti átlátszóságát, a sedimentek és a festőanyagok is megfigyelhetők; ezek tehát a kiválasztó szervek, amelyek a testet a korai öregséget okozó tisztátalanságoktól megszabadítják.

Az az egyén tehát, aki mint megelőző szert, URODONAL-t szed, meghosszabbítja ellenállási erejét késő öregségig, és örvend teljes életkorának, amely őt megóvjá a testi törődöttségtől, a kor következményétől.

Belvárosban

egy polgári szép magánház, átvehető 3 szobás lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel, vízvezetékekkel 320.000 lejtért sűrgősen eladó.

Röviden Kiss Lajos „Uranul” irodájában városházával szemben, Bulevardul Reg. Ferdinand I. 2122

INGYEN SZERELEM

a nálam vásárolt kályhákat, régi kályhák és takaréktűzhelyek átrakása, javítása olcsó árak mellett

Lőrincz Imre

őserépkályha raktára 1872 volt Józseftőherceg-ut 11.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiánt szavak aláhuzardók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélveggel ellátott kérdezősködésekre válaszolunk. Ajánlatok, feligés levelek továbbítására megfelelő postabélveg csatolását kérjük. A kiadóhivatali telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

I EVELÉZÉS.

DRÁGASÁGOM! Vágylak jobban mint világtalan a látást. Imádlak. 2120

Gyárak, üzemek, izzólámpa szükségleteiket Varja és Rosenfeldnél Arad, Central szálló mellett szerkeztetik be legelőzőbbben. 1087

ALKALMAZÁS.

SZOBALÉÁNY és szakácsnö felvétetik. Berger. Str. Greceanu 15. (volt Perényi-ucca.) 2106

ÜGYNÖKÖK, férfiak, nők, jótétetéssel felvétetnek. Braun, Asztalos S.-u. 3. 2106

GYERMEKEK mellé németül és románul tudó urileány vidékre is ajánkozik. Címeket „Nevelőnö” jellegre az Aradi Közölv kiadóba kér. 2117

LAKÁS.

HÁROM ESEFLEG NEGYSZOBABÓL álló első emeleti uccai helyiség a fűtő közepén lelépés nélkül kiadó. Irodának, lakásnak, divatszalonnak egyaránt alkalmas. Cím az Aradi Közölv kiadóban. 1000

KÜLÖNBEJÁRATU, elegánsan butorozott uccai balkonos szoba azonnal kiadó. — Thökölly-tér 7. I. em. jobbra. 2126

EGYSZOBÁS lakás kiadó. Str. Cornel Popescu 13. (Edelspacher-ucca.) 2116

EGY SZOBÁS lakás a uccai közölvön kiadó. Cím az Aradi Közölv kiadóban. 2123

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADÓ.

Cím az Aradi Közölv kiadóban. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FORD személyautó használt, jókarban, eladó. Cím az Aradi Közölv kiadóhivatalában. 2113

ÖSSZECSUKHATÓ KERTI SZÉKEK. In-tarziás garnitúra, Schöberli ágy, szőnyeg, ágyszerítők, rádiószekrény, vitrinek, különböző antik butorok, antik poharak, komplett szobaberendezések u. m.: ebéd-lök, háló, szalonok, zongorák, disztárgyak, asztalok, ágyak, székek, szekrények, kredencek, fali vitrin, fali tálak, velencei tükör, aranyozott consol tükörök, különböző órák, dupla ágyszerítők, márványoszlop, Biedermayer szalonok, vázák, disztárgyak, hintaszékek, stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

HAGYMA egészséges, nagyobb tételben eladó. Erdélyi pályaudvari postahivatal. 2042

EGY új fekete zongora bérbeadó. Cím Bohus-palota I. kapu, II. em., ajtó 21. 2115

ZONGORA teljesen jókarban levő olcsón eladó, volt Aulich Lajos-ucca 31. 2118

FEHÉRNEMŰ GALLANDER 220 cm. széles, festődében is használható, jelenleg üzemben, olcsón eladó. Granatir festőde Timisoara, III. Str. Memorandului No. 101. 2114

EBEDLŐ, háló, konyha butor, pianinó eladó. Utóbbi esetleg bérbeadó. Cím az Aradi Közölv kiadóban. 2125

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására keresünk megvételre. Cím az Aradi Közölv kiadóban. 100

KERESEK Biedermayer álló tükröt, antik porcellánokat, poharakat, különböző butorokat, antik szalonokat, órákat, disztárgyakat, vitrineket stb. Kivá-natra házhoz is megvek Salgóné bizományi üzlet. Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. — Cím az Aradi Közölv kiadóban 1454

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPÁNT eladó. Cím az Aradi Közölv kiadóban. 1151

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közölv kiadóhivatalában. 500

ÜZLETEK.

NAGY gabonaraktár és irodahelyiség kiadó. Arad, Bulev. Régele Ferdinand 40-42. 2110

INGATLAN.

EGY háztövek Str. Teu. (Töl-ucca) No. 27a. sűrgősen és olcsón eladó. Közelebbi felvilágosítások a tulajdonosnál Ujmicalaca Str. Mihai-Viteazul 2. 2112

KÜLÖNFÉLEK.

KI TUD RÓLA. Eltűnt Borod Stefan nevezetű 16 éves, kisművészi szabóinas, ki tud róla, az értesítse a IV. kerületi rendőrséget. 2119

Narancs, citrom és déligyümölcs

szükségletét kicsinyben és nagyban legelőzőbbben az importőrnél, Str. Decembrie 29. (Hasszinger-u.) 12. szerezheti be.

הצדקה

húsvéti áruk a legelőzőbb árban kaphatók

KRAUSZ cégnél

Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.)

Május hó 1-én megnyílik

a híres fekvésű bala-marei (nagybányai)

Dr. Wagner Pensio

a modern vizgyógyintézetével kapcsolatban. Napi pensio személyenként 250 lej. Bővebb felvilágosítást ad az igazgatóság.

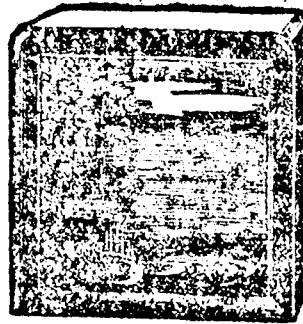
Kiadó

május hó 1-re egy 5 szobás és egy 3 szobás modern

parkettás lakás

N. Filipescu 26. (Flórián-u.)

LOWE RADIO

HANGOSAN BESZÉLŐ

ANÓDÓTLO

HANGDOBOZ

RÁDIO-GRAMAFON-hangdoboz

Rácsellenállítás

Vakuum-Rácskondenzátor.

Minden jobb szaküzletben kaphatók

Vezérképviselő: Ing. V. VERTES

A R A D, Piața Luther 1.

ARADI VASIPAR R.-T. Arad

vasöntöde és gépgyár

Gyárt és raktáron tart: Rapid kézi téglaaprét, vas- és réz-öntvényeket, famo-deleket, közölvö, malomberendezési alkatrészeket, acélöntésű kisvasutú kerekeket, tengelypárokat, szalma és törekrázó tengelyeket, tengeri morzsóló, tengeri daráló, repavágó, szecakavágó és vízemelőgépeket, új és használt benzín-, nyersolaj- és szivógázmotorokat.

Elvállalja: malomhengerek rovátkolását és eszokolását, bármely gyártmányú Dieselmotor és trak or, továbbá a gépszakmába vágó egyéb tárgyak szakszorú javítását, motor és gőzgéphegerek helyszínen való furását és autogén forrasztásokat.

Felvesz géplakatos, vasestergályos, vasöntő és modellasztalos tanulókat.

VIZUMOK követségeknél Utávváltoztatások. C.F.R. bérletek

!! **Künstler-vizumiroda** !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szállóval szemben.

Bármely ügyet vagy meg-bizást pontosan elintéző.